

Ara 1 lej

Ziarest!

Minden este megjelenő független politikai napilap

Szerkesztőség és kladóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 64-66. Telefonszám 61
Előfizetési árak: Évente 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej, havonta 25 lej, egy hétre 6 lej

Első évfolyam — 38. szám

Hétfő

Cluj-Kolozsvár, 1932. augusztus 1

Tegnap és ma

egy összetorlódtak a világ eseményei, amint még soha. Nem is szólva egyes kisebb eseményekről, azokról az ugynevezett lokális dolgokról, világeseemény is annyi volt, hogy jócskán telik belőlük egy kis eszmefuttatásra. Itt van mindjárt Németország nagy napja. A várva-várt július 31-ike, melyről annyit beszéltek és amely nemcsak Németország, hanem az egész világ sorsát hivatva volt egyesek véleménye szerint eldönteni. Mert azon kívül, hogy Németországban a választások az egész birodalom területén lezajlottak, ezzel a választások tényleg afelett kellett, hogy döntsenek, hogy vajjon Hitler jut-tatják-e diadalra vagy pedig a birodalom többi pártja, a szociáldemokraták, esetleg a centrupártiak kerülnek fölénybe. Ezek a választások állítólag rezsím változást is hoznak, sőt azt mondták, hogy Hitlerék mitsem törődve a választások eredményével, attól teljesen függetlenül ki fogják kiáltani a maguk uralmát, illetve átveszik a hatalmat, ha kell — erőszakkal is. Hát ezek a nagyjelentőségű választások lezajlottak már, de eddig még semmi különösebb eseményt nem hoztak, azaz Hitlerék szép szerével és alkotmányos módon megszerezték a relatív többséget. A legtöbb szavazattal együtt tehát az alkotmányos jogcímét is megszerezték maguknak a minden bizonnyal ezért maradt el a behirdetett pucs, hiszen most már pucs nélkül is reményük lehet a kormányra. Amihez az utolsó napokban úgy is olyan közel voltak Papen révén. Németország tehát aránylag szépen, simán, csendesen vezette le a tegnapi napot. Hogy később mi lesz, azt majd azután látjuk meg.

Szintén világraszóló esemény az olimpiázi mérkőzések megkezdése is. A fáklyák kigyulása, a fehér postagalambok szétröpítése már tegnapelőtt megtörtént, de az első komoly eredmények azok ezután következnek.

Ezek a tegnapi napnak a nagy eseményei.

Ma? Ma augusztus 1. És a szovjet mindenféle nagy vörös napot ígért. Eddig a nap még most is éppen olyan unalmas és minden biztatás nélküli, éppen olyan sivár és reménytelen, mint volt de hogy estére milyen lesz, azt előre nem tudhatjuk.

Mindenesetre valljuk azonban azt a régi elvet, hogy — nyugtával dicsérd a napot.

Hitleréknek kétszerannyi képviselőjük lesz az új birodalmi gyűlésben, mint eddig

A szociáldemokraták a második helyre jutottak, a polgári pártok pedig lemaradtak

BERLIN. Tegnap zajlottak le a nagy izgalommal várt német választások. A választások Hitler pártjának jelentős előretörésével véződtek, de nem annyira, hogy komoly veszélyt jelenthessenek a köztársaság számára. A választások előzményei olyan véresek voltak, hogy hasonló vérontások nem fordultak elő Európa egyetlen államában sem.

A döntő vasárnap is vér folyt

Azonban a választás napján is bőven folyt a vér. Egész vasárnap Lipcsében, Essenben, Magdaburgban, Altonában és Berlinben véres uccai csatákat vívtak egymással a hitleristák, a kommunisták és szociáldemokraták.

Ezeknek az uccai harcoknak, a most beérkezett jelentések szerint kilenc halottjuk és száz súlyos sebesültjük van.

A választások lefolyása

A pártok közül a választásokon leginkább a hitleristák, a kommunisták és a német centrupárt tört elő, míg a többi pártok visszaesést mutatnak. A legsúlyosabb visszaesés a gazdasági pártnál, a német néppártnál és a Zandvolknál mutatkozik, amelyek régi szavazatsámuknak felére estek vissza. Azonban a német alkotmány értelmében a képviselők száma nincs meghatározva és így a most összeülő birodalmi tanácsnak sokkal több képviselőtagja lesz, mint az előző parlamentnek.

Az 1920-i nemzetgyűlésnek csak 421 tagja volt, az 1928-asnak 491, az 1930-asnak 577, - míg a parlament képviselőinek száma most meg fogja haladni a hatszázat. Berlin kivételével a mandátumok száma a következőképen oszlik meg:

Hitler 226, száztizenhatal több mint az előző parlamentben. Szociáldemokraták 129, héttel kevesebb, mint a mult választásokon. Centrupárt 75, hat mandátummal szaporodott, kommunisták 87, kilenc man-

dátummal több, a német nemzeti (Hugenberg) 36, hatal kevesebb, bajor néppárt 18, egy-egy kevesebb, mint az előző választásokon.

A kisebb pártok mandátumainak száma csak a részletes elosztásnál állapítható meg.

A százalékarány, Berlin kivételével a következőképen oszlik meg: Leadtak 36,179.000 szavazatot, amelyekből szocdem. 21.5, Hitler 37.2, kommunista 14.4, centrum 12.6, bajor néppárt 3.1, német nemzeti 5.7, a német néppárt, keresztényszociálista és állampárt 1 százalék.

Az új német birodalmi gyűlés

Valószínű, hogy a birodalmi gyűlésnek 602 tagja lesz, 25-el több mint a felosztatott birodalmi gyűlésnek. Ebben a szociáldemokraták 133 mandátummal lesznek képviselve (vesztettek 3-at) a nemzeti szociálisták 229-el (nyertek 19) a kommunisták 98 (nyertek 11), a centrum 76 (nyert 7), a bajor nép-

párt 22 (nyert 3), a német nemzetiek 37 (vesztett 5), a német néppárt 7 (vesztett 20), a Landvolk 1 (vesztett 15), az állampárt 2 (vesztett 14), a keresztényszociálisták 2 (vesztett 12), a német parasztpárt 2 (vesztett 3), a worttembergi paraszt szövetség 2 (vesztett 1).

22 hiány

Az új birodalmi gyűlésben a jobboldali pártoknak 22 mandátuma hiányzik az abszolút többséghez.

A franciák a német választásokról

PÁRIS. A francia lapok részletesen foglalkoznak a német választások eredményével és megállapítják, hogy azoknak eredményei nem idézett nagyobb változásokat a német birodalom életében. A városlapok szerint a német kormánynak nagy gondot fog okozni a kormányzás, mivel a parlamentben nem támaszkodhatik többségre.

Maniu ismét visszatér a nemzeti-parasztpárt elnöki székébe

Bukarestben azt hiszik, hogy Maniu vállalni fogja a kormányelnökséget is

BUCURESTI. A nemzeti-parasztpárt tegnapi végrehajtó bizottsági ülését rendkívüli érdeklődés előzte meg. A párt vezetőinek nagy többsége ragaszkodott Maniu személyéhez úgy is, mint miniszterelnökhöz, úgyis mint pártelnökhöz. Elhatározták tehát, hogy a legünnepélyesebb formában ismét felkérlik Maniut a pártelnökség elvállalására.

Az elmúlt hét végén nagy szenzációt keltett, hogy Maniu Gyula, aki egyes verziók szerint a királyi családdal való nézeteltérése miatt nem akarta pártja elnökségét elfoglalni, királyi kihallgatásra ment. Ugyanakkor elterjedt a híre annak is, hogy Maniu hajlandó ismét a miniszterelnökséget és párt-

elnökséget is, elvállalni. Ennek a hírnek a hatása azonban csak nagyon rövid ideig tartott, mert Maniu alig pár óra mulva megcáfolta azzal, hogy semmi körülmények közt sem hajlandó sem a párt, sem a miniszterelnökséget elvállalni.

A pártvezetőség ekkor újra megkezdte tárgyalásait és Mihalachet, majd Vajdát proponálták pártelnökké, de amikor ezek szintén nem voltak hajlandók elvállalni, ismét Maniu Gyulát kérték fel a pártelnökség vállalására. Azonban Maniu szombatn is kitarított álláspontja mellett.

Ennek következtében óriási szenzációt keltett, hogy vasárnap Maniu megváltoztatta elhatározását és engedett

Halálos revolverharc a házi-barát jegyző ellen

Ötven felbérlet földművessel támadta meg az új jegyzőt vetélylársa, a férj, megkövezte és revolverrel halálosan megsebesítette

CLUJ-KOLOZSVÁR. 1930-tól 1932 februárig volt Gyulatelke község megválasztott jegyzője Kalli József, aki hivatása közben udvarolt Pop Tódor aljegyző feleségének. A megcsalt férjnek tudomására jutott a tiltott szerelem és egy alkalommal megleste feleségét, amint szeretőjével a leplezetlenebb módon szeretkezett. Akkor hatalmas családi botrány keletkezett a dologból, aminek az lett a következménye, hogy a házi barát jegyző kénytelen volt beadni a lemondását. Azonban az idején jegyzőválasztáson a napokban ismét Kalli Józsefet választották meg a község jegyzőjének. Ez a körülmény véglegesen felbőszítette Pop Tódort. Félte, hogy a felesége ismét előlrel kezd viszonyát a régi jegyzővel és ennek megakadályozására hadjáratot indított haragosa ellen.

Éppen a jegyzőségbe való beiktatási ünnepség folyt dr. Hodor erdélyi közigazgatási vezérfelügyelő jelenlétében, amikor Pop Tódor mintegy

50 tagból álló segédsapátát elhelyezte a község házában, hogy zavarják meg az ünnepséget. Az új jegyző többször felszólította a rendzavarókat, mire megfélemlítésképpen egy elszabadult revolvergolyó furódott a ház padlásába. Nagy kavargás támadt, szitkok, kiabálás, mire a megrémült jegyző magához vette revolverét és a hátsó ajtón megszökött.

Ahogy csak birta, rohant a Visca községi országúton.

A támadók azonban sokkal komolyabban vették a dolgot, sem hogy beérték volna ilyen egyszerű megfélemlítéssel. Mikor észrevették áldozatuk szökését, azonnal utána iramodtak és hosszú kilométereken keresztül kergették ellenfelüket.

kövekkel dobálták, majd revolverlövessel kényszerítették megállásra.

Az üldözés Visca községben ért véget, ahol Kalli József bemene-kült a község házára és segítségül hívta az éppen otthon levő falubíráját.

Ketten jöttek ki fegyverrel fogadni a felbujtatott támadókat, akik egyáltalán nem rettentek meg a fegyvertől.

Ökölnagyságu kövekkel dobálni kezdtek és vezérük Pop Tódor két jól célzott revolvergolyót röpített Kalli József testébe, amitől az véresen bukott a földre.

Mikor fel akart tápázkodni, a támadók egyike, Pop László hatalmas kővel fejbe vágta a szerencsétlen embert. És még egy nehéz kő repült a vérében fetrengő áldozat hátába, amelytől az eszméletét veszítve zuhant el.

Közben megérkezett a Mocs községi csendőrség is és a verekedők közül többször letartóztatott, a súlyosan brutalizált véres embert

pedig beszállították a kolozsvári kórházba.

Pop Tódor, Kovács János, Muresan Aurel, Asztalos László, Asztalos János, Visan Péter, Brustur László és Pop László verekedők ellen a mócsi csendőrség bevezette a szigorú vizsgálatot a véres harc okának felderítése céljából.

Sallai és Fürst kivégzéséért a szovjet rádió halállal fenyegette meg Töreky elnököt és a bíróság többi tagját

CLUJ-KOLOZSVÁR. A moszkvai rádióadóállomás magyar nyelven üzenetelt közvetített a budapesti Töreky-tanácsnak, amely tudvalevőleg pénteken statáriális uton kivégeztette Sallai-Hollándert és Fürst Sándort. A szovjet a rádió útján tudatta Törekyékkel, hogy a tanácsnak tizennégy napon belül egy tagja sem marad életben, amiért halálra ítélték az Orosz-szágból visszatért két kommunistát.

BUDAPEST. Szőke Sándor és Lengyel Zoltán, Sallai-Holländer védői beadványt intéztek az Ügyvédi Kamarához és a Bünygyi Vé-

Kalli József állapota válságos.

Ma délelőtt Pop Tódor saját maga jelentkezett a kolozsvári ügyészségen, ahol kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a feleségéhez egyedül neki van joga és nem köteles semmiféle formában szeretőt megtérni a házában.

dők Egyesületéhez. Beadványukban elpanaszolják azokat a sérelmeket, amelyek a tárgyalással kapcsolatban érték. Kéri a Kamarát, intézkedjék aziránt, hogy a jövőben a védőknek mindig módjuk legyen védeniükkel beszélni, az iratokat megtekinteni. Azért is elégtételt kérnek, hogy csak a lapokból értesülhettek arról, hogy mikor kezdődik a statáriális tárgyalás. Csütörtökön délután ugyan is, amikor érdeklődtek a törvényszék elnökségén, hogy mikor lesz a tárgyalást, az egyik titkár kijelentette: Nem tudom, tessék bejönni holnap érdeklődni.

Egy kolozsvári ifjúsági egyesület autókarambolja Félixfürdő mellett

CLUJ-KOLOZSVÁR. A kolozsvári Mizrachit zsidó ifjúsági egyesület két napos autóbúsz kirándulást rendezett Csucsára és a Félixfürdőre. A kiránduláson 22-en vettek részt. A csucsai kirándulás után vasárnap reggel az eléggé zsufolt autóbúsz folytatta útját Félixfürdő felé, amikor is egy súlyos, de aránylag szerencsés kimenetelű baleset érte a főleg fiatal fiukból és lányokból álló kirándulókat. Ugyanis Élesd közelében az autóbúsz első kerekeinek összekötő

rudja eltörtött s a negyven kilométer sebességgel haladó zsufolt gépkocsi irányt változtatva beleszaladt az egyik utszéli fába. A karambol következtében az autóbúsz eleje súlyosan megsérült és az összes ablakai betörttek, de szerencsére a rajtaülőknek az ijedségen s kisebb zúzódásokon kívül komolyabb bajuk nem történt. Az autóbaleset következtében a kirándulók vonattal folytatták útjukat, míg az üzemképtelené vált autóbúszot bevontatták Élesdre javítás végett.

A véletlenül életben maradt feleség előtt gyilkolták meg a férjét és rabolták ki házukat

MEDGYES. Bratein községben (Nagyküüllő m.) borzalmas gyilkosság történt, amely kegyetlenségében felülmúlja a napirenden levő rablógyilkosságokat. E véres dráma áldozata Neckel János, jó módu falusi gazda.

A bevezetett nyomozás eredménye szerint a következőket lehetett megállapítani. Több ismeretlen egyén hatolt be az éjszaka Neckel házába. A hálószobában 2 ember rátámadott az asszonyra és fojtogatni kezdte. Az asszony elvesztette eszméletét, s a gyilkosok erre bedobták az ágy alá. Neckel teljes erejével védekezett a rátámadó

3 ember ellen. De mikor a másik kettő végzett a feleségével, ők is rávetették magukat Neckelre. A banditák abban a hitben, hogy az asszony meghalt, nem is törődtek vele. Az asszony azonban némileg magához tért és mintegy félálomban tanuja volt férje borzalmas meggyilkolásának. Vallomása szerint, dulakodás közben hallotta, amint férje azt mondta: „Tudom, hogy meg akarsz ölni.” Ez minden valószínűség szerint azt jelenti, hogy a gyilkosok a ház ismerősei voltak.

Ezután az események villámgyorsan folytak le. Több súlyos

kalapácsütéssel teljesen összeroncsolták a szerencsétlen ember fejét, majd hogy még biztosabban legyenek tetűkben, egy hatalmas késsel átszúrták a szívét. Ezután átkutatták a házat s 120 ezer lej készpénzt és egyéb értékes tárgyakat vittek magukkal. A hatóság az asszonyt kórházba szállíttatta. Több gyanús egyént letartóztatott. A nyomozás szálai a Medgyes körül toborozó cigányokhoz vezetnek.

Gyümölcsdezmálás miatt majdnem halálra vertek egy bérést

CLUJ-KOLOZSVÁR. A fellegvári Újtelepen a Str. Rahovei 27. szám alatti kertben eszméletlen állapotban találták vasárnap délután fél 5 órakor Tasnádi János béréslegényt. Az eszméletlen béréshez kihívták a mentőket, akik eredménytelen élesztgetési kísérletek után kijelentették, hogy epilepsziás rohamokról van szó s megtagadták a kórházba szállítását.

Közben a rendőrség is értesült az esetről s kiszállt a helyszínre, majd pedig több ízben közbenjárt a mentőknél a béréslegény kórházba szállítása végett, de a rendőrségi közbenjárás is eredménytelen maradt.

Végül is este nyolc óra tájban a még mindig eszméletlen Tasnádit autótaxiba ültették s beszállították a klinikára, ahol megállapították, hogy

eszméletlen állapota nem epilepsziás roham, hanem tompa ütés következtében lépett fel s ha a kórházba szállítással néhány órát még késnek, a béréslegényen már nem lehet segíteni.

Az orvosi beavatkozásnak éjjel féltizenkét órakor mutatkozott az eredménye, amikor is

Tasnádi visszanyerte eszméletét. A béréslegény elmondotta, hogy a kertben néhány szem gyümölcsöt akart lopni, de egy katona észrevette s

pusztá kézzel néhányszor úgy ütötte arcul és fejbe, hogy eszméletét veszítette.

A rendőrség a nem mindennapi tettelegességgel kapcsolatosan bevezette a nyomozást.

Újabb ételmérgezési eset Kolozsváron

CLUJ-KOLOZSVÁR. Még mindig veszedelmesen lép fel városunk legkellemetlenebb szezonbetegsége, az ételmérgezés. Felicia Turdean 28 éves Lovag-uca 51. szám alatti lakos ment tegnap a mentőállomásra kinzó gyomorfájdalmakkal. Dr. Cosma mentőorvos vizsgálta meg a beteget és megállapította, hogy a szerencsétlen ember ételmérgezést áldozata lett. Miután megejtette a sikeres elsősegélyt, a gyomormosást, Felicia Turdean elmondta, hogy valami hideg ételt evett és azután körülbelül egy óra múlva kezdte érezni az erős fájdalmakat. Nem birta tovább és elutazolt a mentőállomásra, ahol csak az alapos gyomormosás segített rajta.

EGYSZERU tiszta és olcsó butorított szobát keresek a Ferenc József-ut közepén. Levelet „Gyors” jellegre a kiadó hivatalba kérek.

Megnyugtató a bizalom! Vegyi festés, tisztításban **CZINK CÉG** egy fogalom!

Nyomatott a MAYER könyvnyomdában, Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 64-66. Telefonszám 61.